ADMINISTRATĪVĀ RAJONA TIESA

LIEPĀJAS TIESU NAMS

SPRIEDUMS

LATVIJAS TAUTAS VĀRDĀ

Liepājā 2014.gada 28.martā

Administratīvā rajona tiesa

šādā sastāvā: tiesnese S.Blūma,

rakstveida procesā izskatīja administratīvo lietu, kas ierosināta pēc /pers. D/ pieteikuma par pienākuma uzlikšanu Valsts sociālās apdrošināšanas aģentūrai izdot pieteicējai labvēlīgu administratīvo aktu par vecuma pensijas piešķiršanu.

Aprakstošā daļa

[1] Valsts sociālās apdrošināšanas aģentūras (turpmāk – VSAA) Liepājas reģionālā nodaļa 2013.gada 6.augustā pieņēma lēmumu Nr.13/1763054 (turpmāk – Sākotnējais lēmums) *(lietas 28.lapas otra puse)*, ar kuru pieteicējai /pers. D/ atteikts piešķirt vecuma pensiju, jo nav nepieciešamā apdrošināšanas stāža.

Izskatot pieteicējas apstrīdēšanas iesniegumu *(lietas 29.lapas otra puse)*, 2013.gada 8.oktobrī VSAA direktore pieņēma lēmumu Nr.11-8/8736 (turpmāk – Lēmums) *(lietas 14.-15.lapa)* (ar labojumu 2013.gada 16.oktobrī *(lietas 7. un 11.-12.lapa)*), ar kuru Sākotnējais lēmums atstāts negrozīts. Lēmums pamatots ar turpmāk norādītajiem argumentiem.

[1.1] 2013.gada 5.augustā VSAA Liepājas reģionālajā nodaļā tika saņemts pieteicējas iesniegums, ar kuru viņa pieprasīja Latvijas vecuma pensiju no 2013.gada 2.septembra. Pieteicēja ir Krievijas Federācijas (turpmāk – KF) pilsone un iesniegumā viņa ir norādījusi, ka vēlas turpināt saņemt KF pilsoņa pensiju.

[1.2] 2011.gada 19.janvārī stājās spēkā Latvijas Republikas un KF līgums par sadarbību sociālās drošības jomā (turpmāk – Līgums). Līgums tika noslēgts ar mērķi, lai novērstu situāciju, kad par vieniem un tiem pašiem apdrošināšanas periodiem persona vienlaikus saņem pensiju no abām līgumvalstīm. Tādēļ Līguma 25.pantā tika noteikts apdrošināšanas stāža sadalījums starp abām līgumvalstīm.

[1.3] 2013.gada 5.augusta iesniegumā pieteicēja ir norādījusi izvēli turpināt saņemt KF pilsoņa pensiju (saskaņā ar Līguma 25.panta otrās daļas nosacījumiem) un vienlaikus pieprasa arī Latvijas vecuma pensiju.

[1.4] Gadījumā, ja KF pilsonis izvēlās turpināt saņemt KF pilsoņa pensiju, tad saskaņā ar Līguma un likuma ,,Par valsts pensijām" (turpmāk – Likums) pārejas noteikumu $2.^2$punkta nosacījumiem, Latvijas apdrošināšanas stāžam tiek ņemti vērā apdrošināšanas iemaksu periodi tikai pēc 2002.gada 1.janvāra. Pieteicējas pierādītais apdrošināšanas stāžs pēc 2002.gada 1.janvāra ir tikai trīs gadi un septiņi mēneši, kas ir nepietiekams (nepieciešami 10 gadi), lai rastos tiesības uz Latvijas vecuma pensiju.

[2] Pieteicēja 2013.gada 21.novembrī Administratīvajā rajona tiesā iesniegusi pieteikumu par labvēlīga administratīvā akta izdošanu, ar kuru pieteicējai tiktu piešķirta vecuma pensija.

Pieteicēja norāda, ka Latvijas valstij, parakstot vienošanos, vai arī amatpersonām nepareizi to piemērojot, tiek būtiski ierobežotas

pieteicējas tiesības uz nodrošinātu vecumdienu pensiju. Pieteicēja uzskata, ka ar vienošanos starp Latviju un KF pieteicējai tiek nozagtas trīs gadu un septiņus mēnešus veiktās sociālās iemaksas, jo saskaņā ar Līguma nosacījumiem darba stāžu, kas uzkrāts Latvijā pēc 2002.gada 1.janvāra pieteicēja nevar lūgt pievienot KF pensijai, bet Latvijas vecuma pensiju par Latvijā uzkrāto darba stāžu pēc 2002.gada 1.janvāra pieteicēja nevar saņemt, jo tas nav pietiekams vecuma pensijas saņemšanai.

[3] Paskaidrojumā tiesai *(lietas 22.-23.lapa)* VSAA pieteikumu neatzīst un lūdz to noraidīt, paskaidrojot turpmāk minēto.

KF pilsoņiem pensija saskaņā ar KF tiesību aktiem var tikt piešķirta par darba un tam pielīdzinātajiem periodiem KF un arī ārpus tās, t.sk. par apdrošināšanas periodiem Latvijā līdz pat 2001.gada 31.decembrim, jo tikai no 2002.gada 1.janvāra tiek ņemti vērā apdrošināšanas periodi vienīgi KF, ko apliecina Līguma 11.panta 2.punktā noteiktais.

Pieteicēja saņem KF darba pensiju kā KF pilsone. Līdz ar to viņai jāizdara izvēle turpināt saņemt KF darba pensiju, kā KF pilsonei, vai pieprasīt piešķirt pensiju saskaņā ar Līgumu. Gadījumā, ja KF pilsonis izvēlās turpināt saņemt KF pilsoņa pensiju, tad saskaņā Līguma un Likuma pārejas noteikumu $2.^{2}$punkta nosacījumiem Latvijas apdrošināšanas stāžam tiek ņemti vērā apdrošināšanas iemaksu periodi tikai pēc 2002.gada 1.janvāra. Pieteicējai Latvijā no 2002.gada 1.janvāra VSAA ir reģistrēts apdrošināšanas stāžs trīs gadi un septiņi mēneši, līdz ar to pieteicējai nav tiesību uz Latvijas pensiju, jo apdrošināšanas stāžs ir mazāks par 10 gadiem.

[4] 2014.gada 3.marta tiesā saņemti pieteicējas pieteikuma papildinājumi, kuros norādīts, ka par periodu līdz 1991.gada 1.janvārim pieteicēja saņem vecuma pensiju no KF, savukārt, par periodu no 1991.gada 1.janvāra atbilstoši Līguma 25.pantam vecuma pensija pieteicēja pienākas no Latvijas *(lietas 38.lapa)*.

[5] Saskaņā ar Administratīvā procesa likuma $112.^{1}$panta pirmo daļu administratīvās lietas izskatīšana notiek rakstveida procesā bez tiesas sēdes, ja likumā nav noteikts citādi.

Tiesa konstatē, ka pieteicēja nav lūgusi lietas izskatīšanu mutvārdu procesā un nepastāv citi šķēršļi lietas izskatīšanai rakstveida procesā, tādējādi tiesa lietu izskata rakstveida procesā.

Motīvu daļa

[6] Tiesa, izvērtējot lietā esošos pierādījumus, atzīst, ka pieteikums nav pamatots.

[7] No lietas materiāliem tiesa konstatē, ka pieteicēja 2013.gada 5.augustā vērsās VSAA Liepājas reģionālajā nodaļā ar iesniegumu par vecuma pensijas piešķiršanu. VSAA atteica pieteicējai piešķirt vecuma pensiju, jo attiecībā uz pieteicēju neizpildās Likuma 11.panta pirmā daļas nosacījumi, proti, pieteicējas apdrošināšanas stāžs ir mazāks par 10 gadiem.

Pieteicēja uzskata Lēmumu par nepamatotu, jo uzskata, ka viņai tiek atņemtas tiesības saņemt vecuma pensiju par trīs gadus un septiņus mēnešus veiktajām sociālajām iemaksām Latvijā.

Savukārt atbildētāja norāda, ka pieteicēja saņem KF pensiju, tāpēc pieteicējai nav tiesību saņemt vecuma pensiju par darba stāžu, kas uzkrāts Latvijā pēc 2002.gada 1.janvāra, jo pieteicējas iegūtais darba stāžs trīs gadi un septiņi mēneši nav pietiekams vecuma pensijas iegūšanai.

Tiesa konstatē, ka lietā nepastāv strīds par to, ka pieteicēja 2013.gada 2.septembrī bija sasniegusi Likumā noteikto vecumu, kas dod tiesības uz vecuma pensiju, kā arī lietā nav strīds par to, ka pieteicēja no 2009.gada 14.februāra saņem KF vecuma pensiju.

Lietā ir strīds par to, vai VSAA pamatoti atteica piešķirt pieteicējai vecuma pensiju un vai pastāv priekšnosacījumi labvēlīga administratīvā akta izdošanai, proti, vai pieteicējai ir tiesības uz Latvijas vecuma pensijas saņemšanu.

[8] 2013.gada 5.augustā pieteicēja vērsās VSAA ar iesniegumu par vecuma pensijas piešķiršanu no 2013.gada 2.septembra *(lietas 24.-25.lapa)*, norādot, ka saņem KF vecuma pensiju.

[8.1] Atbilstoši Likuma pārejas noteikumu $2.^{2}$punktam, nosakot tiesības uz valsts pensijas piešķiršanu un pārrēķinu, saskaņā ar šo likumu neņem vērā apdrošināšanas periodus, ja tie ņemti vērā, piešķirot citas valsts pensiju.

Saskaņā Līguma 25.panta pirmo rindkopu, ja tiesības uz vecuma, invaliditātes, apgādnieka zaudējuma pensiju, izdienas pensiju noteiktās profesijās strādājušiem radās pēc Līguma stāšanās spēkā, tad pensiju piešķir un izmaksā šādā kārtībā:

1) par apdrošināšanas (darba) stāža periodiem, kas līdz 1991.gada 1.janvārim ir uzkrāti vienā no Līgumslēdzēju Pušu teritorijām, pensiju saskaņā ar Līgumu piešķir un izmaksā tā Līgumslēdzēja Puse, kuras teritorijā pensijas pieprasīšanas brīdī ir personas dzīves vieta;

2) par apdrošināšanas (darba) stāža periodiem, kas Līgumslēdzēju Pušu teritorijās ir uzkrāti pēc 1991.gada 1.janvāra, katra Līgumslēdzēja Puse saskaņā ar Līgumu aprēķina un izmaksā pensiju, kas atbilst tam apdrošināšanas (darba) stāžam, kas uzkrāts tās teritorijā.

Savukārt minētā panta otrā rindkopa noteic, ka pēc Līgumslēdzēju Pušu pilsoņu izvēles un uz iesnieguma pamata, viņiem var piešķirt pensiju saskaņā ar tās Līgumslēdzējas Puses tiesību aktiem, kuras pilsoņi viņi ir, nepiemērojot Līguma noteikumus. Šāda izvēle ir galīga un nav pārskatāma.

[8.2] No lietas materiāliem kontējams, ka pieteicēja no 2009.gada 14.februāra saņem KF vecuma pensiju *(lietas 55.lapa)* un 2013.gada 5.augusta iesniegumā par pensijas piešķiršanu (pārskatīšanu) *(lietas 26.lapa)* pieteicēja norādījusi, ka vēlas turpināt saņemt KF pilsoņa pensiju, kā arī ar savu parakstu ir apliecinājusi, ka ir informēta un piekrīt, ka izvēle piešķirt/turpināt saņemt pensiju saskaņā ar Līguma 25.pantu (Krievijas Federācijas pilsoņa pensija) ir galīga un nav pārskatāma. Līdz ar to pieteicēja izdarījusi izvēli turpināt saņemt pensiju kā KF pilsone un ir atteikusies no tiesībām saņemt pensiju saskaņā ar Līgumu.

[8.3] Līguma 10.panta pirmā daļa paredz, ka, nosakot tiesības uz pensiju saskaņā ar Līgumslēdzējas Puses tiesību aktiem, kā arī konvertējot pensiju tiesības saskaņā ar Krievijas Federācijas tiesību aktiem, tiek ņemts vērā apdrošināšanas (darba) stāžs, kas uzkrāts abu Līgumslēdzēju Pušu teritorijās, izņemot gadījumus, kad šī stāža periodi to iegūšanas laika ziņā pārklājas. Līguma 10.panta otrā daļa noteic, ka gadījumā, kad saskaņā ar vienas Līgumslēdzējas Puses tiesību aktiem tiesības uz pensiju rodas arī neņemot vērā apdrošināšanas (darba) periodus, kas uzkrāti otras Līgumslēdzējas Puses teritorijā, tad pirmā Līgumslēdzēja Puse piešķir pensiju, pamatojoties uz apdrošināšanas stāžu, kas iegūts tās teritorijā.

Pamatojoties uz Līguma 11.panta pirmo daļu, katra Līgumslēdzēja Puse aprēķina pensijas apmēru, kas atbilst apdrošināšanas (darba) stāžam, kas iegūts tās teritorijā, saskaņā ar savu tiesību aktu noteikumiem. Turklāt apdrošināšanas (darba) stāža aprēķināšana un apstiprināšana tiek īstenota saskaņā ar šī Līguma 10.panta otrajā daļā noteikto kārtību. Savukārt no Līguma 11.panta otrās daļas izriet, ka Līguma 10.panta pirmās daļas noteikumus nepiemēro to apdrošināšanas un darba pensijas uzkrāto daļu noteikšanai, kas tiek veidotas, sākot ar 2002.gada 1.janvāri, iemaksājot apdrošināšanas iemaksas obligātajai pensijas apdrošināšanai saskaņā ar Krievijas Federācijas tiesību aktiem. Šajā gadījumā darba pensijas apdrošināšanas un uzkrātās daļas apmēru aprēķina saskaņā ar Krievijas Federācijas tiesību aktu normām.

No minētajām Līguma normām izriet, ka KF pilsoņiem pensija var tikt piešķirta par darba un tam pielīdzinātajiem periodiem KF un arī ārpus tās, t.sk. par apdrošināšanas periodiem Latvijā līdz pat 2001.gada 31.decembrim, bet no 2002.gada 1.janvāra tiek ņemti vērā apdrošināšanas periodi vienīgi KF.

Līdz ar to, izdarot savu izvēli saņemt KF vecuma pensiju kā KF pilsone, pieteicējai ir tiesības saņemt KF vecuma pensiju par visiem par darba un tam pielīdzinātajiem periodiem, kas uzkrāti kā Krievijā tā Latvijā līdz 2001.gada 31.decembrim.

Savukārt Latvijas vecuma pensiju pieteicēja ir tiesības saņemt tikai par apdrošināšanas stāžu, kas ir uzkrāts sākot no 2002.gada 1.janvāra.

[9] Saskaņā ar Likuma 11.panta pirmo daļu un Pārejas noteikumu $8.^1$ un $8.^2$punktiem līdz 2014.gada 1.janvārim tiesības uz vecuma pensiju ir sievietēm un vīriešiem, kuri sasnieguši 62 gadu vecumu un kuru apdrošināšanas stāžs nav mazāks par 10 gadiem.

Kā jau tas norādīts iepriekš, tad lietā nav strīda par to, ka pieteicēja 2013.gada 2.septembrī sasniedza Likumā noteikto vecumu, kas dod tiesības uz vecuma pensiju, tomēr no lietas materiāliem konstatējams, ka pieteicējai apdrošināšanas iemaksu periodi no 2002.gada 1.janvāra kopā veido apdrošināšanas stāžu trīs gadus un septiņus mēnešus *(lietas 27. un 29.lapa)*, kas nav pietiekams vecuma pensijas saņemšanai saskaņā ar Likuma 11.panta pirmo daļu un pārejas noteikumu $8.^1$ un $8.^2$punktu.

[10] Pamatojoties uz iepriekš konstatēto, tiesa atzīst, ka pieteicējas prasījums par vecuma pensijas piešķiršanu nav pamatots.

[11] Attiecībā uz pieteicējas norādi, ka vecuma pensiju no KF pieteicēja saņem par darba stāžu līdz 1991.gada 1.janvārim, savukārt, par periodu no 1991.gada 1.janvāra atbilstoši Līguma 25.pantam vecuma pensija pieteicēja pienākas no Latvijas, tiesa norāda, ka 2013.gada 5.augusta iesniegumā par pensijas piešķiršanu (pārskatīšanu) *(lietas 26.lapa)* pieteicēja izdarījusi izvēli turpināt saņemt pensiju kā KF pilsone un ir atteikusies no tiesībām saņemt pensiju saskaņā ar Līgumu. Līdz ar to pieteicējai ir tiesības saņemt KF vecuma pensiju par darba stāžu līdz 2001.gada 31.decembrim, savukārt Līguma 25.panta pirmās rindkopas nosacījumi uz pieteicēju nav attiecināmi.

Rezolutīvā daļa

Pamatojoties uz Administratīvā procesa likuma 246. – 251.pantu un 289. – 291.pantu, Administratīvā rajona tiesa

nosprieda

noraidīt /pers. D/ pieteikumu par pienākuma uzlikšanu Valsts sociālās apdrošināšanas aģentūrai izdot pieteicējai labvēlīgu administratīvo aktu par vecuma pensijas piešķiršanu.

Spriedumu var pārsūdzēt Administratīvajā apgabaltiesā viena mēneša laikā no tā sastādīšanas dienas, iesniedzot apelācijas sūdzību Administratīvās rajona tiesas Liepājas tiesu namā.

Tiesnese S.Blūma